

A Föld erdei, az erdők fenntartásának és fejlesztésének tudományos alapjai

Szemelvények az MTA rendes tagsággal kapcsolatos székfoglaló előadás tartalmából, amely 2004. szeptember 23-án hangzott el az Akadémia dísztermében

Magyarország erdei, erdőgazdasága

Ökológiai tényezők, növény-földrajzi adottságok

Erdészeti szempontból is jelentős, hogy Magyarország a Kárpát-medence legmélyebb részét foglalja el. 93 ezer km² területének 68 %-a alföldi jellegű síkság, 15 %-a alacsony dombosság, 14 %-a 200–400 m magas középhegység. Alig több, mint 2 %-a terület a 400 m tszfm. felett. Az ország területén, a mérsékelt meleg éghajlati övben három éghajlati tartomány hatása érzékelhető: a kontinentális, az óceáni és a mediterrán. Erdői jól kifejezik az éghajlat jellegét, a nedvesség, a vízellátás mértékét. A legkedvezőbb humiditású területek erdei főleg bükkösök, a kedvezőké gyertyános-tölgyesek, a megfelelőké tölgyesek. Az erdőgazdálkodás eredményességét Magyarországon főleg a „vízellátás” határozza meg. A természetes növénytakaró fajokban gazdag, a földkerekség átlagának tizenötszöröse, a biodiverzitás eszerint általában kedvezőnek mondható. Növényföldrajzilag az északi extratropikus, holarktikus flórabirodalomban a közép-európai flóratartományba tartozik, amelynek flóratartományai közül itt található a kárpáti, az alpesi, a nyugat-balkáni és a pannóniai. Az ország erdei az erdős puszták övében és a mérsékelt övi lombos erdők, ezen belül a zárt tölgyesek és a bükkösök övében helyezkednek el.

Az erdők területe és az új erdőtelepítések

Jó két évezreddel ezelőtt az ország lombos erdők övébe eső területének legkevesebb a kétharmad részét foglalták el az erdők. Az első világháború után, a trianoni szerződés alapján az erdők korábbi: 7,3 millió ha területét 1,1 millió ha-ra csökkentették. Ennek következtében az egykori jelentős faexportot felváltotta a fahiány. Az erdőben, fában szegény országoknak a búaexport értékével azonos összeget kellett a faimportra fordítania. Trianon előtt az ország fenyő-gömbfa és fűrészáru szükségletét a Kárpátok erdei szolgáltatták, a többi erdő főleg a helyi tűzifa-

igényeket elégítette ki és a vadászat területe volt. Új erdőket elsősorban az apróvad-gazdálkodás érdekében telepítettek. Az I. világháború utáni erdő- és fahiány enyhítésére Kaán Károly akadémikusnak, az FM egykori államtitkárának a kezdeményezésére az erdő- és fahiány enyhítése érdekében jelentős új erdőtelepítési és fásítási programot dolgoztak ki a 20-as években. Ekkor kezdődött az alföldi tanyafásítás. A két világháború között a gazdasági gondok miatt csak szerény mértékben, mintegy 70 ezer ha-ral növekedett az ország erdőterülete, amint ez az 5. táblázatból kitűnik. Ebben a táblázatban foglaltuk össze az erdőterület és az erdősültség változását 1930 és 2000 között. Eszerint 1950 és 1970 között évente 15–25 ezer ha-ral növekedett erdeink területe. 1950–2000 között összesen mintegy 600 ezer ha új erdő létesült, amely egyedülálló a magyarországi erdészet történetében. Ennek köszönhetően kedvezőbbé vált a magyar táj szerkezete is, amelyet a 6. táblázat számszerűen bemutat. Az egyes tájegységek adatai közül az Alföld külön figyelmet érdemel, amelynek az erdősültsége fél évszázad alatt a háromszorosára emelkedett. Az egykor fátlan pusztaságnak a 21. század kezdetén a korábbi 4 %-kal szemben már több, mint a 12 %-át borítják erdők. Fafajösszeté-

lükre jellemző az akác, a nemes nyárak és a fenyők arányának döntő többsége. Ezek a gyorsan növő fajok a terület hasznosításán túl elsősorban az ország faellátásának megjavítását segítették elő. A fakitermelés növekedésével arányban a felújítandó erdei vágástertület évente 15–20 ezer ha között mozog. Az egykori erdők helyén általában kedvezőbb fajösszetételű, produktívabb faállományok jöttek létre. Az ún. rontott erdők átalakítása a 20 században befejeződött. Az őshonos fajok felkarolása az erdőfelújításokat általában mindenkor jellemezte, és a jelen időszakban már meghatározóvá vált.

A 7. táblázat az 1950 és 2000 közötti időszakra mutatja be erdeink fafajösszetételének változását. A fenyők, a nyárak és az akác térfoglalásának a növekedése az új erdőtelepítéseknek köszönhető. Az őshonos fafajok aránya az össz-erdőterület növekedése miatt csökkent, területük azonban abszolút mértékben nem lett kisebb. Ez elsősorban a tölgyekre, a cserre és a gyertyánra vonatkozik.

A magyarországi táji erdőművelés – nemzetközi példa

A magyarországi erdőművelés nemzetközi mércével mérve is magas színvonalának egyik meghatározó alapja az erdőgazdasági tájak kialakítása volt. Babos Imre kiváló erdész-kutató vezeté-

Év	Erdőterület 1000 ha	Erdősültség %	ha/1000 fő
1930	1095	11,8	127
1950	1165	12,5	125
1960	1306	14,0	131
1970	1470	15,8	142
1980	1610	17,3	150
1990	1695	18,2	154
2000	1775	19,1	159

5. táblázat. Magyarország erdősültsége

Tájegység	Erdőterület 1000 ha			Erdősültség %		
	1966	1986	1996	1966	1986	1996
DUNÁNTÚL	731,9	809,4	838,2	20,0	22,1	22,8
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG	329,4	358,4	365,7	24,5	26,7	27,2
ALFÖLD	360,2	480,1	523,3	8,4	11,2	12,2
ÖSSZESEN	1421,5	1647,9	1727,2	15,3	17,7	18,5

6. táblázat. Magyarország nagy tájainak erdősültsége

Forrás: ÁESZ

FAJAJ/ÉV	1950	1980	1985	1990	2000
Tölgyesek	26,5	23,1	23,2	23,0	21,5
Cser	18,0	12,2	11,8	11,4	11,4
Bükk	9,5	6,8	6,8	6,6	6,3
Gyertyán	9,6	7,0	6,5	6,1	5,9
Akác	18,7	18,3	18,0	18,8	20,9
Nyárák	3,2	10,7	10,0	9,6	9,5
Egyéb lombos fafajok	8,2	8,0	8,4	8,8	10,0
Lombos összesen	93,7	86,1	84,7	84,3	85,5
Erdei fenyő		8,8	9,6	9,6	8,7
Fekete fenyő		3,7	4,1	4,3	4,1
Lucfenyő		1,0	1,1	1,5	1,4
Vörös fenyő		0,3	0,4	0,2	0,2
Egyéb fenyő		0,1	0,1	0,1	0,1
Fenyők összesen	6,3	13,9	15,3	15,7	14,5

7. táblázat. Fafajmegoszlás Magyarországon

sével az országot 50 erdőgazdasági tájra osztották, amelynek lényegét a következők szerint határozta meg: „Az erdőgazdasági táj- az a változó nagyságú, földrajzilag összefüggő, meghatározott domborzattal és mikroklímával rendelkező terület, amelyen közel azonos termőhelyeken a jellemző növekedésű fafajok állományai az erdőgazdálkodási tennivalók egyesíthetők.” (Babos 1964). Az erdőgazdasági tájakat a következő tájcsoportokba foglalták össze: Alpokalja, Dunántúli-dombság (Dél-Dunántúl), Kisalföld, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Alföld. Az 1950/60-as évek fordulóján az egész országra kiterjedően eredményes együttműködés alakult ki az erdészeti kutatás és gyakorlat között. Ennek köszönhető az a 6 kötetes mű, amely az egyes tájcsoportok, ezen belül erdőgazdasági tájak szerint tartalmazta az erdőfelújítási és telepítési irányelveket (Danzky 1963). Külön kötetben jelent meg az Erdőművelés (nevelés), Az erdő és termőhely tipológia.

Mindezt azért tartottam szükségesnek kiemelni, mert:

- nagyszerű példái a kutatás és a gyakorlat együttműködésének, a tudományos eredmények hasznosításának, amelyek nélkül nem valósulhatott volna meg erdőgazdálkodásunk történetének legátfogóbb fejlesztése,

- közel egy fél évszázad elteltével is időtálló erdőművelési célokat, feladatokat és eljárásokat fogalmazott meg erdészeti kutatásunk, amelynek megváltoztatására jelenleg sincs szükség.

- a táji erdőgazdálkodás sajátosságait a jövőben az eddigieknél is jobban kell figyelembe venni, az erdőnek a tájban és a vidékfejlesztésben betöltött szerepe az eddigieknél is meghatározóbb jelentőségű lesz a 21. században.

Erdeink fatermése, a fa szerepe, sokféle haszna, és a hazai faellátás.

Az erdők területével, az erdőgazdálkodás tudományos megalapozottságával és a gyorsannövő fafajok felkarolásával együtt növekedett az erdők élőfakészlete és fanövedéke. A második világháború befejezésének idején az élőfakészlet mintegy 150 millió m³, az évi fanövedék 3 millió m³ volt. A 21. század első évtizedére az élőfakészlet 315 millió m³-t, a fanövedék a 11 millió m³-t meghaladta, amivel arányosan növekedett a kitermelhető fa mennyisége is. Kutatásaink azt mutatják, hogy az erdők potenciális fatermőképességéhez viszonyítva az aktuális fatermőképesség mintegy 80%-os. Ez arra utal, hogy jelentős mértékben erdeink fatermése már alig növelhető. A mintegy 320 millió m³-t meghaladó élőfakészlet értéke több, mint egymilliárd forint.

Az utóbbi évtizedek folyamán az erdők védelmi és szociális funkcióinak a szerepe nálunk is rohamosan növekedett és az immateriális haszna, szolgáltatásai a társadalmi értékelést tekintve elviekben az első helyre kerültek. Az „elviek”- kel azt kívánom hangsúlyozni, hogy az erdőtulajdonosoktól a társadalom elvárja, hogy az erdők szolgáltatásaiból térítés nélkül részesüljön. Ezek „előállításáért”, „működtetéséért”, a velük kapcsolatos erdőgazdálkodási követelmények teljesítéséért a tulajdonosok kellő anyagi elismerésben Magyarországon sem részesülnek

Alig esik szó manapság a megtermelt fa értékéről, a gazdasági életben és a környezetvédelemben elfoglalt jelentőségéről. Különböző körök, civil szervezetek inkább a fakitermelést kárhozzátják, legtöbb esetben indokolatlanul. Az aggodalom forrása az, hogy féltik az erdőterületet, mert a fakitermelés miatt csökkenhet.

A fatermesztést, az erdők fatermését, a megtermelt fa szerepét az indokolatlan háttérbe szorítása miatt is az erdei haszonvételek között kiemelten kell tárgyalni. A fa meggyőződés szerint a nyersanyagok között a 21. század sztárja lesz. Az erdőgazdálkodók jövedelmét hazánkban is elsősorban a kitermelte fa mennyisége és minősége (értéke) határozta meg és határozza meg napjainkban is. Jelentősebb változásra e téren a közeli jövőben sem lehet számítani. Gyakorlatilag tehát arról van szó, hogy a 21. század kezdetén erdőgazdálkodásunk csak akkor tud megfelelni a vele szemben támasztott ökológiai, környezetvédelmi, kulturális és egyéb igényeknek, ha ezek ökonómiai előfeltételeit a fa és egyéb erdei termékek bevételeiből fedezi. Ez a dolog egyik oldala. A másik oldalról ritkábban esik szó, amely szerint a fa olyan újratermelhető, környezetbarát nyersanyag, amelynek a megtermeléséhez a nap szolgáltatja az ingyenes energiát (asszimiláció, fotoszintézis), csökkenti a levegő szén-dioxid tartalmát, az elnyelt szén-tárolja és a feldolgozása, hasznosítása sem jár jelentős környezetszennyezéssel. Ehhez járul még, hogy az elhasznált (öreg fa) lebomlik, vagy például energianyeres céljaira hasznosítható.

Az éves fakitermelés mennyisége és a fanövedék.

Leegyszerűsítve: az erdők iránt érdeklődő „közvélemény” a „rablógazdálkodás” kritériumának tekinti a fakitermelés és a fanövedék közötti eltérés pozitív vagy negatív mivoltát. A valóságban sokkal árnyaltabb ennek a fontos szakmai kérdésnek az eldöntése. Abban az esetben, ha az erdők korosztályviszonyai olyanok, hogy nagyobb részt foglalnak el a növedék kulminációjának az időszakához közeli fiatal állományok, és aránytalanul kevés a vágásérett öreg erdő, az éves fanövedék mennyiségét a fakitermelés nem érheti el. Így van ez Magyarországon is, ahol az elmúlt fél évszázad nagyarányú erdőtelepítéseinek és felújításainak az eredményeként az 1-40 éves korú faállományok aránya a legnagyobb. A hosszabb időre (10 évre) szóló tervezés során ezt a problémát az erdészeti hozamszabályozás útján lehet úgy rendezni, hogy az összes tényezőt figyelembe véve elkerülhető legyen a valóságos rablógazdálkodás. Mindezekről függetlenül a fanövedék és a fakitermelés mennyiségének az egybevetése nemcsak Magyarországon, hanem nemzetköz-

Év	Bruttó	Nettó	Iparifa	Tűzifa
1920-1940 átlag	3493	3117	415	2702
1950	3126	2758	868	1890
1960	3914	3542	1573	1969
1970	5996	5034	2495	2539
1980	7549	6161	3680	2481
1991	7255	5949	3510	2439
1998	6579	5391	3223	2168

8. táblázat. A fakitermelés alakulása

adatok: 1000 m³-ben

zileg is szokásos. A fennálló arány mértékét általában jelentős tényezők tekintik. Ezt igazolja a 8. táblázat is. Európában sem érte el a '90-es években a fakitermelés a fanövedék mértékét. Ez az arány Magyarországon 60%-volt, ami azt is jelenti, hogy az erdők élőfakészlete évente a fanövedék 40%-ával gyarapodott. Külön figyelmet érdemel a kitermelt famennyiségnek az iparifa és a tűzifa szerinti megoszlása. A 20. században fokozatosan nőtt az ipari célokra alkalmas fa aránya, amely egyrészt annak köszönhető, hogy az intenzív erdőgazdálkodás, az újabb kutatási eredmények hasznosításának következtében növekedett a megtermelt fa minősége, másrészt a kutatás újabb fahasznosítási lehetőségeket tárt fel a vékonyabb méretű faanyag feldolgozására (farost-, faforgácslap stb.)

A fafelhasználás (fogyasztás) az elmúlt évszázadban jelentős mértékben növekedett, bár hazánkban az utolsó évtizedben számottevően nem változott. Napjainkban a faanyagból mintegy 20 ezer különböző használati tárgyat készítenek

Magyarország faforgalma a fakitermelési lehetőségekkel együtt változott. Az ország faellátását az erdőgazdálkodás tudományos megalapozása, fejlesztése révén az elmúlt évszázadban sikerült úgy megjavítani, hogy a fafelhasználáson túl a faexport és import egyen-

lege a 90'-es évekre Trianon óta először pozitív lett!

Számottevő változást hoztak a fafelhasználás összetételében a 21. század első éveit a fa energia célú felhasználásának hazai és nemzetközi (EU) méreteiben való gyors térhódítása miatt. Fatüzelésre alapozott erőművek létesültek és újabbak építését tervezik. Ennek köszönhetően Magyarországon hihetetlen gyorsasággal megnőtt a vékony, ún. „saran-golt” faválasztékok iránti kereslet, emelkedtek a faárak és kedvezőbbé vált az erdőgazdálkodás ökonómiai helyzete.

Erdeink anyagi jellegű termékeihez, hasznához tartoznak a „nem-fa erdei termékek” is úgymint: a gomba, a vadgyümölcs, a gyógynövény és részben a vadászat. Az erdő elsősorban a nagyvad hazája. A becslések szerint erdeinkben 80 ezernél több gímszarvas, 320 ezernél több őz él. A vaddisznó száma közel 90 ezer. Az apróvadhoz sorolt nyúl 630 ezer, a fácán 880 ezer darabszáma tovább növelhető. A vadgazdálkodás éves árbevétele 14 milliárd Ft körül mozog. A bevétel forrása a vad elejtésének díja, a trófea értéke, a vadhús ára és a vendéglátás. Magyarország kiváló minőségű vadállománnyal rendelkezik. Számottevő problémát okoz itthon és nemzetközileg a mező és erdőgazdaságban okozott vadkár, amelynek elsősorban a túlszaporodott vadállomány az okozója.

Erdeink szerepe a hazai környezetvédelemben

Kiemelten kell foglalkozni hazai viszonylatban is a környezet-, illetve a természetvédelemmel, amint ezt világ- és európai viszonylatban már az előzőekben megtettük.

A természetvédelem Magyarországon az erdészet területén kezdődött. Az 1920-as években *Kaán Károly* akadémikus, államtitkár vezetésével foglalták meg a jelenleg is helyálló természetvédelmi irányelveket. Erdészeti szempontból arra kell törekednünk, hogy az élővilágot tartamosan szolgáló, egészséges, stabil erdőket létesítsünk és tartsunk fel. Ezért örvendetes, hogy erdeinknek több, mint a felét őshonos faállományok borítják, amelyek megőrzését és a természetközeli erdőgazdálkodás kiterjesztését védelmi okok miatt is szorgalmazni kell. Erdeink jelenlegi állapota az emberi beavatkozás különböző mértékének is a következménye. Klasszikus természetes erdő „őserdő” hazánkban nincsen. A jövőben sem indokolt az erdők „magára hagyása”. Az erdőket a természeti törvényeknek megfelelően az ökoszisztéma szemléte szerint kell művelni és a természetközeli erdők arányát lehetőség szerint növelni. Ez segíti elő az erdei élőrendszer regenerációját, önszervezett és önszabályozott működését, a természeti erők érvényesülését. Az erdők természetközeli állapotának kiterjesztése érdekében számos területen át kell alakítani a faállományokat, hogy a környezeti, illetve természetvédelmi követelményeknek a jelenleginél nagyobb mértékben megfeleljenek. A jelen évszázad kezdetén az erdészet és a természetvédelem összehangolása még nem felel meg a kor követelményeinek. 1996-ban mindkét területre vonatkozóan alkottak és fogadtak el törvényeket. A szakmailag helyes természetvédelmi előírások teljesítésének azonban mind a mai napig hiányoznak a pénzügyi előfeltételei és jelentős e téren a kutatás lemaradása is. Számos teória, hipotézis születik a természetvédelem hivatalos képviselői részéről, amelynek hiányzik a tudományos háttere, a kísérletekkel való szignifikáns igazolása. Az országos jelentőségű védett természeti területek, az erdőrezervátumok többek között eme hiányosság megszüntetésére is nyújtanak lehetőséget. A hazai 820 ezer ha védett területnek majdnem a fele erdő: 349 ezer ha. Erdeinknek tehát mintegy a 20 %-a országos jelentőségű védelem alatt áll. Ez az arány nemzetközi, európai viszonylatban is kedvező.

Európainak lenni, magyarnak maradni

Grétsy László előadásának címét választottuk következő iskolai pályázatunk meghirdetéséhez. A professzor úr előadását a Széchenyi Ferenc Gimnázium könyvtárában hallhattuk – mint már annyiszor. Iskolánktól anyanyelvi kultúránkat ápoló diákjaink egy csoportja is részt vett az előadáson. Itt született meg az ötlet, **Dráva Völgye iskolaújságunk pályázatát hirdeti** a következő címmel:

Családom és az EU országai

A pályázat témájához tartozik mindaz a tényanyag, élmény, terv és így tovább, ami a pályázót, illetve családját valamely uniós országhoz köti. Például: a család ősei valamely országból telepedtek át Magyarországra, valahol ott töltötték életük egy részét: katonaként, fogolyként, diákként, munkavállalóként, turistaként; a család műveltsége, szemléletmódja rokonítható valamely ország kultúrájával; valamely ország irodalmának, művészetének szeretete rokonítja, teszi vonzóvá az országot; valamely nyelv ismerete köti a nép kultúrájához; végül: melyik országban töltene el egy hónapot (indoklással).

A pályázat terjedelme nincs megkötve. Minden témához kapcsolódó információt örömmel fogadunk. Cím: Dráva Völgye Középiskola, 7570 Barcs, Latinca S. u. 13.

A pályázat beadási határideje: 2005. június 1.

Erdeink, erdőgazdálkodásunk jövője. Nemzeti erdőstratégia és erdőprogram. Eredményeink megalapozója az erdészeti tudomány, a kutatás!

A Földön és természetesen hazánkban is megnövekedett a társadalmi, szakmai érdeklődés az erdők jövőjét illetően. 1992-ben Rio de Janeiróban elfogadott jegyzék, az AGENDA 21 szerint a jegyzéket aláíró országok dolgozzák ki az erdők fenntartását és a tartamos erdőgazdálkodást garantáló nemzeti akcióprogramjait. Ezt az egyezményt Magyarország is aláírta. Így válik vagy vált a legtöbb országban a Nemzeti Erdőprogram az erdők és az erdőgazdálkodás jövőjének meghatározó jelentőségű dokumentumává.

Az Erdőprogramból (stratégiából) és az általános tendenciákból egyaránt megállapítható:

– Magyarországon az erdők szerepe

és sokoldalú haszna iránt a 21. században tovább növekszenek a társadalmi gazdasági igények.

– Kiemelt feladat marad az eddigiek-nél is nagyobb hangsúllyal a természetközeli erdei ökoszisztémák megőrzése és fenntartható hasznosítása, a multifunkcionális erdőgazdálkodás elterjesztése, az ökológiai és ökonómiai harmónia megteremtése

– A környezetvédelmi, szociális és kulturális szolgáltatások jelentősége elsőrendű lesz.

– A fa reneszánszát éli és környezetbarát volta, felhasználási lehetőségeinek bővülése miatt az erdők fatermésének, produktívitásának nem csökken a jelentősége.

– Az erdővel és az erdőgazdálkodással kapcsolatos, jelentős mennyiségben és minőségben megnövekedett feladatok ellátása az erdészeti kutatástól megfelelő újabb eredményeket igényel.

Kiemelt feladat a kutatás tartamos támogatásának jelentős fokozása.

Befejezősül idézem az az MTA 2004 májusi közgyűlésének a határozataiból a 18.pontban foglaltakat: „Csak a tudást igénylő, a tudományokra fogékony, az innovációra is érzékeny társadalom lesz versenyképes a XXI. század Európájában.” Az idézet ránk, erdészekre is vonatkozik! Székfoglaló előadásomban sokszor nem hangsúlyoztam, de mindig igyekeztem érzékelteni azt, hogy az ismertett eredmények alapja a tudomány, amely a gazdasági, társadalmi élet „kimeríthetetlen” erőforrása! Kiemelten az erdészettudomány! Ennek jegyében a jövőre vonatkozóan Bedő Albert akadémikust (1839–1918) idézve zárom mondanivalómat: „Gondolataimnak soha meg nem szűnő tárgya AZ ERDŐ, és hazám erdészeteinek jövője”.

Könyvsiker

Nagy sikert aratott, a „Gyakorlati tudnivalók az Európai Unióról” című kézikönyv új, harmadik kiadása. Ennek tartalma a GKM honlapjáról – www.gkm.hu címen a kiadványok gördítősáv menüsorában – is letölthető. A kézikönyv, amelyhez az érdeklődők ingyenesen juthatnak hozzá, számos alapvető területen nyújt jól hasznosítható információt a vállalkozók számára. A

kötet a GKM támogatásával, szakértők, oktatók, vállalkozók és kormányzati tisztségviselők közös gondolkodásának eredményeként született meg. A munkában 38 szerző és 19 konzulens, illetve tanácsadó vett részt.

Tartalmát a vállalkozók csatlakozás után megfogalmazott igények és kérdőíves felmérés alapján állították össze. A korábbi, 2002-ben az első, majd 2003 évben a második kiadás jelent meg.

A kiadványok igényelhetők: fulop.laszlone@gkm.gov.hu címen

Tokodi Mibály

Az erdő születése

Csendes lett az erdő
Hallgatag most nagyon
Itt a Tél-völégény,
Jó a lakodalom!

Fehér hófátyolban
Készül fel a nászra,
Jég-mirtuszt tűzött fel
barna ág-hajára.

Az erdész a násznagy,
Ő mondja a rigmust,
A fűrészen zenei
A tánchoz a ritmust.

S mire jó az alkony,
A nász már elcsitul
És erdő-ifjasszony
Fehér hóágyra hull.

Aztán jön a tavasz
- Nász után a gölya -
Az új, ifjú élet
Kedves hírhozója.

Bölcső már a nászagy,
Kisarjad az élet:
Friss szellő ringatja
A kis csemetéket!

Válassza az ERFA-TOURS Erdészeti és Faipari Utazási Irodát Szakmai- és magánútjai megszervezéséhez.

Már most gondoljon a nyárra:

elő- és főszezoni ajánlatok széles választékával várjuk Önöket.

*****

**LIGNO NOVUM - WOOD TECH Szakkiállításra
szállásfoglalási lehetőséget kínálunk 2005. szeptember 6-10. között
a soproni SZIESZTA Hotelban (Sopron, Lővér krt. 37.)**

Felhívjuk megrendelőink szíves figyelmét, hogy a szállodai szobákat csak a lefoglalt kontingens erejéig tudjuk biztosítani, ezért kérjük, hogy igényüket minél előbb közöljék. Igény alapján más szálláshelyet is biztosítunk.

Kérjük, hogy a megrendelésüket 2005. augusztus 5-ig szíveskedjenek megküldeni!

*****

ELŐKÉSZÜLTBEN: II. féléves erdészszakmai utazás

Szeptember Baltikum/Szentpétervár

Október 2-9. Andalúzia

November 14-23. Dél-Afrika – körutazás Fokvárostól Johannesburgig, látogatás/vadás a Kruger NP-ban, fakultatív egynapos vadászat

További részletektől érdeklődjön irodánkban:

ERFA-TOURS

Budapest II. Fő u. 68. Tel./fax: (1)-201-2453

e-mail: erfatour@qwertynet.hu www.erfatours.hu